

Miljöredovisning Got Event 2011

Got Event
ARENABOLAGET I GÖTEBORG®

Innehåll – miljöredovisning 2011

Verksamhetsbeskrivning	3
Avgränsningar	4
Got Events Miljöpolicy	4
Miljöredovisning	5
Miljömål 2011	5
Ullevi	6
Tillstånd, anmälan och godkännande	6
Energi	6
Avfall	7
Vattenförbrukning	7
Dagvatten	8
Kemikalier	7
Kylmedier	7
Transporter, fordon och bränsleförbrukning	7
Buller	8
Inköp av varor och tjänster	8
Miljöutbildning	8
Scandinavium	9
Tillstånd, anmälan och godkännande	9
Energi	9
Avfall	9
Vattenförbrukning	9
Kemikalier	
Kylmedier	
Transporter, fordon, och bränsleförbrukning	10
Buller	10
Inköp av varor och tjänster	11
Miljöutbildning	11
Valhallabadet	12
Tillstånd, anmälan och godkännande	12
Energi	12
Avfall	12
Kemikalier	13
Kylmedier	13
Transporter, fordon och bränsleförbrukning	13
Vattenförbrukning	13
Buller	13
Inköp av varor och tjänster	13
Miljöutbildning	13
Valhalla Sporthall	14
Tillstånd, anmälan och godkännande	14
Energi	15
Transporter, fordon, och bränsleförbrukning	15
Vattenförbrukning	15
Avfall	12
Kemikalier	13
Kylmedier	13
Buller	15
Inköp av varor och tjänster	15
Miljöutbildning	15
Kontor på Ullevi, Scandinavium och Valhallabadet	16
Tillstånd, anmälan och godkännande	16
Energi	16
Avfall	16
Kemikalier	16
Kylmedia	16
Transporter, fordon och bränsleförbrukning	16
Vattenförbrukning	16
Kontorsmaterial	17

Inköp av varor och tjänster	17
Miljöutbildning	17
Frölundaborg	14
Tillstånd, anmälan och godkännande	14
Energi	15
Transporter, fordon, och bränsleförbrukning	15
Vattenförbrukning	15
Avfall	12
Kemikalier	13
Kylmedier	13
Buller	15
Inköp av varor och tjänster	15
Miljöutbildning	15

Verksamhetsbeskrivning

Got Event är ett av Nordens ledande arenabolag. Got event värvar och genomför tillsammans med arrangörer förstklassiga evenemang på Ullevi, Scandinavium och Gamla Ullevi och erbjuder friskvård och rekreation på Valhallabadet. Valhalla IP är idag en fin anläggning med konstgräs som är hemmaarena för allsvensk damfotboll. Frölundaborg är i första hand en träningsanläggning för Frölunda Hockey men används även som evenemangsarena. Valhalla Sporthallar är viktiga stöd-anläggningar vid genomförande av stora evenemang. Lisebergshallen hyrs in under en del av året som hemmaarena för RIK. Det arbetas också i ett projekt att förbättra Rambergssval-len till en allsvensk fotbollsarena och därefter ta över driften. Bolaget har 124 tillsvidareanställda och nettoomsättningen är cirka 135 miljoner kronor. Vi genomförde 293 evenemang och hade runt 947 000 besökare. Got Event är indelat i af-färsområden/enheter. Dessa är Administration, Marknad, AO Evenemang Ullevi, AO Evenemang Scandinavium, AO Valhallabadet, AO Evenemangsservice, AO Försäljning och sponsring, AO Teknik och fastighet.

Miljöredovisningen speglar de anläggningar som bolaget driver. Det är Ullevi, Scandinavium, Valhallabadet, Valhalla Sport och Frölundaborg, samt de kontor som finns på anläggningarna. Miljöredovisningen har som syfte att sammanställa företagets miljöarbete samt att definiera de områden där miljöpåverkan är som störst.

Miljöredovisningen presenteras per anläggning enligt följande:

- Ullevi inklusive Valhalla idrottsplats (IP)
- Scandinavium
- Valhallabadet
- Valhalla Sport (Valhallas sporthallar)
- Frölundaborg
- Kontor på Ullevi, Scandinavium, Valhallabadet, Valhalla sport och Frölundaborg

Avsikten är att kunna läsa varje del för sig. Därför återkommer ibland samma text för flera anläggningar.

Avgränsningar

Redovisningen berör Got Events anläggningar med alla olika verksamheter. Personalens transporter till och från jobbet finns inte med i redovisningen och inte heller de transporter som utförs för de människor som kommer till våra anläggningar.

Verksamheter som är inhyrda i Got Events lokaler, men drivs av annan verksamhetsutövare är inte med i redovisningen.

Got Events Miljöpolicy 2011

Vi skall kontinuerligt minska negativ miljöpåverkan från alla delar av verksamheten och arbeta för att förebygga föroreningar.

- Detta innebär att vi skall följa miljölagstiftning
- Ställa miljökrav på leverantörer
- Genomföra miljörevisioner och årligen ta fram en offentlig miljöredovisning

Miljöredovisning

Miljömål för Valhallasport:

- Införa källsortering i lunchrummet.

Miljömål uppnådda 2011

- Minska antalet och mängden kemikalier som används i verksamheten med 5-10% under 2011.
- Införa ett dataprogram som hanterar företagets säkerhetsdatablad.
- Utbyte av säkerhetsdatablad till skyddsdatablad på samtliga anläggningar.
- Vidareutbilda personalen inom miljöarbetet.
- Informera samtliga anställda om företagets miljöplan, miljömål, resepolicy, miljöpolicy samt inköpsrutin på intranät samt APT.
- Vid varje anläggning skall miljöombud utses.
- Inköp som styr mot miljöanpassade varor och tjänster.
- Frölundaborg skall ingå i miljödiplomeringen

Miljömål för Frölundaborg:

- Reducera belysningen som finns i löpargången så det bara lyser när det finns personer i området.

Miljömål 2012

Miljömål Got Event

- Ullevi och Scandinavium har som mål att köpa in gasbilar.
- Ullevi och Scandinavium har som mål att köpa in miljömärkta och om möjligt dubbfria vinterdäck på företagets fordon.
- Ecodriving för personalen.
- Generellt byte av ljuskällor.
- Minska elförbrukning. Attityd förändring, ett samarbete med Göteborgs Energi.
- Miljöutbildning för miljöombuden och miljöansvarig.

Miljömål för Scandinavium

- Införa källsortering i drifts-/kassapersonalens lunchrum.
- Scandinavium skall installera rörelsevakt i toaletterna för styrning av belysning.

Miljömål för Ullevi:

- Ullevi skall installera rörelsevakt i gångarna och trapphuset runt garaget för styrning av belysning.

Miljömål för Gamla Ullevi:

- Införa Gamla Ullevi i miljödiplomeringen 2012.

Miljömål för Valhallabadet:

- Införa källsortering i lunchrummet.

Ullevi

Ullevi är Sveriges största utomhusarena och byggdes 1958. Här arrangerar vi allt från mindre företagsarrangemang och elitseriefotboll till stora konserter, shower och idrottsevenemang i världsklass. Inför VM i friidrott 1995 byggdes arenan ut till sin nuvarande kapacitet med plats för 43 000 sittande åskådare vid sportevenemang och 60 000 åskådare vid musikevenemang (varav 25 000 på planen). Under våren 2012 kommer den senaste utbyggnaden vara genomförd och arenans kapacitet kommer då ökas till ca 75 000 personer vid musikevenemang.

Valhalla IP är idag en modern anläggning med en uppvärmd konstgräsplan och en publikkapacitet på 3 500 personer. Här redovisas verksamheten som bedrivs på Ullevi arena samt Valhalla idrottsplats två grusplaner och en konstgräsplan samt en anläggning med klubblokaler och omklädningsrum.

Här finns även den planskötsel som Got Event utför via överenskommelser på Gamla Ullevi, Kamratgården, ÖIS-gården och GAIS-gården.

Tillstånd, anmälan och godkännande

Idrottsanläggning

Verksamheten vid Ullevi och Valhalla IP är anmälda till miljöförvaltningen i enlighet med § 38, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Inga anmärkningar finns mot verksamheten, enligt uppgift från Miljöförvaltningen.

Energi

Got Event konsumerar förnybar energi på samtliga anläggningar som bedrivs.

Got Event har fastighets- och installationstekniker som på heltid arbetar med att "drifta" och underhålla teknisk utrustning. I deras arbetsuppgifter ingår även att kontinuerligt analysera, utvärdera och förbättra utrustningen, vilket innebär att energibesparing är ett viktigt arbetsmoment. Praktiskt betyder detta att vid underhåll och byte av utrustning ersätts gammal utrustning med ny energibesparande. Energibesparingsaspekten är en viktig del vid val av ny utrustning. Vid ny-, till- och ombyggnad arbetar projektledaren med utrustningens livskostnads cykel, vilket medför att energiförbrukningen ofta får en avgörande roll vid val av utrustning.

Vad gäller Ullevis elförbrukning måste den ses i ljuset av de specialanläggningar och den verksamhet som Got Event bedriver, dvs. evenemang. Detta innebär att mängden evenemang,

typen av evenemang och antal dagar evenemanget pågår har en stor betydelse.

Ett led i arbetet med miljöhänsyn, i samband med energieffektivisering, har Got Event installerat och driftsatt en 680 m² stor solcellsanläggning på Ullevis tak, en av Sveriges största som genererar ca 64 000 kW/år. Det motsvarar ungefär belysningsenergin för 35 fotbollsmatcher på Ullevi. All producerad energi används i anläggningen.

Vid renovering installeras snålspolande toaletter, sparventiler/flödesbegränsare på kranar och duschar och även närvarostyrning av el. Vi byter även ut belysningsarmaturer mot nya energisnåla vilket leder till minskad energiförbrukning. Andra miljömål som Got Event har verkställt senaste året var att byta till LED-belysning i Ullevis garage.

EI

Verksamheten på Ullevi och Valhalla IP förbrukade under året, 3 138 MWh vilket visar att man har ett väldigt kontrollerat system där förbrukningen har varit likvärdigt år efter år.

För optimering av energianvändningen används datoriserad styr- och reglerutrustning för VVS och el.

Elen levereras av Plus Energi, men nätet ägs av Göteborg Energi. Bra miljöval el har införts på samtliga utav Got Events anläggningar från 2010. Den förnybara energin har många fördelar – den bidrar till att dämpa klimatförändringen, tryggar energiförsörjningen och är bra för ekonomin på lång sikt. EU vill därför öka andelen förnybar energi till 20 % år 2020.

Förbrukning Ullevi och Valhalla IP	MWh
2010	3 185
2011	3 349

(Källa Teknik & Fastighet)

Fjärrvärme

Verksamheten på Ullevi förbrukade år 2011 cirka 2 060 MWh. Årsförbrukningen har varit stabil under senaste åren men klimatet har gjort att den ökat de senaste åren. Valhalla IP hade en förbrukning år 2011 cirka 566 MWh.

Förbrukning Ullevi och Valhalla IP	MWh
2010	2 634
2011	2 616

Reserv kraft

Vid vissa större evenemang på Ullevi krävs extra elkraft för att vi ska vara säkra på att det inte blir några "dippar" i spänningen. Sådana "dippar" skulle till exempel kunna slå ut satellitsändningen vid evenemang eller få strålkastarna att

slockna. Det tar uppemot 20 minuter att starta om strålkastarna om ett spänningsfall skulle inträffa. Reservkraftgeneratorerna drivs med ACP miljödiesel och aggregaten är utrustade med partikelfilter. Aggregaten ägs inte av Got Event utan hyrs av Göteborg Energi. Generatorerna används cirka 5 gånger varje år. Vid varje tillfälle är de igång ungefär fem timmar och drar 100 liter diesel per timma. Sammanlagt cirka 2000 liter per år.

Sammanställning över energiförbrukningen på Ullevi

Årtal/ Energislag (MWh)	EI	Fjärrvärme, Ullevi	Fjärrvärme, Valhalla IP	Reservaggregat (diesel liter)
2008	3 277	1 911	146	2 000
2009	3 171	2 005	224	2000
2010	3 185	2 634	203	2500
2011	3349	2616	566	2000

(Källa Teknik & Fastighet)

Vattenförbrukning

Ullevi inkl plan-bevattningen och Valhalla IP	Kbm
2010	33 051
2011	33 750

(Källa Teknik & Fastighet)

Dagvatten

Det dagvatten som uppstår i garaget går till en oljeavskiljare och förs sedan vidare till det kommunala avloppsnetet. Övrigt dagvatten som uppstår inne på Ullevi går till en pumpgrop och sedan ut i Mölndalsån. Provt på det utgående vattnet har tagits under tidigare år. Enligt uppgifter från Miljöförvaltningen såväl som AnalyCen AB så innehåller inte vattnet något anmärkningsvärt.

Avfall

Ullevi ger upphov till en stor mängd avfall. På Ullevi finns en miljöstation för evenemang. Vid denna station sorteras brännbart och obrännbart avfall, glas och metallskrot.

Inne i Ullevi finns ett antal återvinningsplatser. Här kan brännbart avfall, obrännbart avfall, kontorspapper, wellpapp, färgat och ofärgat glas, metall/plåt, plast, biologiskt och elektroniskrot lämnas.

Det finns även en miljöstation för omhändertagande av farligt avfall. Vid stationen används Renovas LOTS system för omhändertagande av färgburkar, fast oljeavfall, sprayburkar, lösningsmedel, spillolja, stora och små batterier, lysrör, glödlampor, kvicksilverlampor, natrium och halogenlampor.

Sorteringsstationer för plast, metall och glas finns utanför Ullevi. Tanken är att besökarna, när de kommer till arenan, ska

kunna sortera förpackningar och brännbart avfall på ett enkelt sätt. Inne på Ullevi säljs mat, godis etc i förpackningar som klassas som fint brännbart avfall, plastmuggar sorteras.

Det brännbara avfallet som uppstår vid evenemang komprimeras delvis i en avfallskomprimator. Detta har inneburit att transportbehovet har minskat med upp till fem gånger jämfört med tidigare. Årligen ses avfallsredovisningen i led att minska avfall och effektivisera avfallsstationerna.

Mängden avfall varierar beroende på mängden evenemang, typen av evenemang och antal dagar evenemanget pågår.

Sammanställning av avfall från Ullevi under 2011. (Källa Renova)

Glödlampor	43	kg
Elektronik, ej producentansvar	713,5	kg
Spillolja	33	kg
Lysrör	117	kg
Fast oljeavfall	14	kg
Färgavfall i burk	200	kg
Fint brännbart verksamhetsavfall	65290	kg
Grovt brännbart verksamhetsavfall	27400	kg
Avfall till sortering	2540	kg
Obrännbart verksamhetsavfall	17950	kg
Målat trä	1660	kg
Avfall till sortering med gips	1420	kg
Trädgårdsavfall	21930	kg
Kontorspapper	11 886,4	kg
Glasförpackningar, färgat	3952	kg
Mjukplast	59,2	kg

Kemikalier

Under 2011 har antalet och mängden kemikalier som används i verksamheten reducerats samt att man gjort en genomgång för att se om man kan fasa ut artiklar.

Ett nytt internetbaserat program för kemikaliehantering har tagits i bruk det senaste året. Databasen som heter EcoOnline granskas bland annat, antal kemikalier, årsförbrukning och uppdatering av skyddsdatablad. Med hjälp av kemikaliedatabasen ser Got Event många fördelar; Reducera kemikaliehanteringen, bättre helhetskontroll, enkelt arbetssätt för framtagning av skyddsdatablad, ekonomibesparing samt att man involverar fler i företaget för ett bättre resultat

Varje kemikalieförråd har ett kemikalieskåp där kemikalierna förvaras. Vid varje kemikalieskåp finns skyddsdatabladen uppsatta. Dokumentation av aktuella skyddsdatablad har uppdaterats. Samtliga kemikalier har fått skyddsdatablad istället för säkerhetsdatablad vilket är en enorm

pappersbesparing. Nya produkter läggs in i databasen av miljöombuden och en riskanalys görs som sedan granskas av inköpsansvarig. Miljöombud finns på Ullevi för att effektivisera arbetet.

Inom Ullevi används kemikalier bland annat till skötsel av läktare, fotbollsplaner inklusive uppvärmning m.m. Ullevis fotbollsplan har ett uppvärmningssystem som innehåller cirka 5,5 kubikmeter koncentrerad propylen glykol (livsmedelsglykol). Spädning med vatten ger ca 18 kubikmeter vätska i ett slutet rörsystem som ligger cirka 20 centimeter under markytan. Got Event använder inga bekämpningsmedel i sin verksamhet.

Kylmedier

2011 fanns det anläggningar med ca 200 kg kylmedia på Ullevi.

Både som innehåller HCFC, så kallade "mjuka freoner" som är skadliga för ozonskiktet och anläggningar som innehåller HFC, kylmedia som inte påverkar ozonskiktet. Det är dock viktigt att känna till att de allra flesta HFC-gaserna är mycket potenta växthusgasar.

De olika anläggningarna delas i två grupper beroende på var de befinner sig: komfortkyla som är anläggningar där Got Event både är ägare och brukare respektive restaurangkyla som är anläggningar som används av Ullevi Restaurang och Konferens AB. Ullevi använder inte fjärrkyla.

Sammanställning över anläggningar innehållande kylmedier 2009, 2010, 2011

	HCFC	HFC
Ammoniak		
Ullevi - Komfortkyla (kg)	-	
126/120/126	-	
Ullevi - Restaurangkyla	-	
80,5/80/80,5	-	
Ullevi använder inte fjärrkyla.		
(Källa: Teknik & Fastighet)		

Transporter, fordon och bränsleförbrukning

De transporter som finns med i miljöredovisningen är Got Events egna transporter. Företaget arbetar med att minska transportererna, men framförallt vid de externa transportererna anlitas certifierade åkerier så mycket som möjligt.

Ett led till hållbart samhälle är att Got Event uppmanar personalen att samåka, åka kollektivt eller ta cykeln. Got Event i deltar i "ställ bilen" samt cykelutmaningen som genomförs av Göteborgs stad.

Under 2012 har personalen som mål att genomgå EcoDriving kurs vilket är väldigt viktigt då personalen skall ha den

kompetens som krävs inom miljöområdet. Got Event har också som miljömål att köpa in miljöbilar såsom gasbilar med dubbelfria vinterdäck.

Fordon

Under denna rubrik redovisas de fordon som används inom Ullevi och vid skötsel av Gamla Ullevi, Kamratgården, ÖIS-gården och GAIS-gården. Got Event har monterat katalysator eller partikelfilter på alla arbetsfordon, se tabellen nedan.

Fordon	Reg./tillv. nr	År	Bränsle
Nissan Pick-up		2007	Diesel
Mitsubishi L 200 Pick-up	JEC664	2000	Diesel
Mercedes, lastbil	GWD876	1998	Diesel

Arbetsfordon	Reg./tillv. nr	År	Bränsle
Kawasaki, mule	LBZ623		Bensin
Traktor mini, Schanzli	SBE982	2000	Diesel
Traktor Valmet, partikelfilter	AYY317	2000	Diesel
Traktor Valmet	EZK889		Diesel
Ransomes Mastiff Arena, katalysator		1992	Bensin
Ransomes Mastiff Arena, katalysator		1998	Bensin
Ransomes Mastiff Arena, katalysator		1985	Bensin
Roberine 900, partikelfilter		1998	Diesel
Toro RM 3100, partikelfilter		2003	Diesel
John Deere, partikelfilter		2000	Diesel
Melex 28 golfbil		1996	EI
Melex 25 golfbil	TNM493	2003	EL
Melex 25 golfbil	SYH895	2002	EL
Melex 25 golfbil		2005	EL
Melex 25 golfbil		2011	EL

Bränsle

Sammanställning över förbrukade mängder bränsle inom Ullevi, Kamratgården, GAIS-gården, ÖIS-gården och evenemang

Årtal	Diesel (ACP) - Liter	Bensin - Liter	Alkylat bensin (miljöbränsle) - Liter
Ullevi 2009	9922	563	1020
Ullevi 2010	11960	289	320
Ullevi 2011	9882	200	390
Gårdarna 2009	1885	400	90
Gårdarna 2010	3193	826	80
Gårdarna 2011	1399	-	1030

(Källa: Preem)

Buller

Bullermätningar genomförs vid de evenemang där vi bedömer att behov finns.

Arrangören ansvarar för att alla bestämmelser, lagar, förordningar och rekommendationer som kan tillämpas på evenemanget följs. I Got Events kontrakt med arrangören skrivs in att de rekommenderade gränsvärdena ska följas. Mätningar utförs vid repetitioner, förband samt under huvudevenemanget. Försäljning av hörselproppar sker och ca 70 procent

av publiken använder dessa. Vid riskevenemang skrivs även "hög ljudvolym" på biljetten.

Egenkontroll

Egenkontrollen för Got Event anläggningar har mätningar gjorts och under år 2011 har redovisning till Miljöförvaltningen skett.

Inköp av varor och tjänster

Vi följer vår inköpspolicy den anger att vi skall använda de företag som har ramavtal med kommunens upphandlingsbolag vilket skall vara till hjälp för miljövänliga inköp. Got Event AB skall följa lagen om offentlig upphandling, LOU, samt Göteborgs miljöpolicy, som tydligt påtalar att en stor miljömedvetenhet skall tillämpas vid upphandling. Inköpsrutinen kommer att omformas till nästa diplomering.

Miljöutbildning

Alla anställda har genomgått en grundläggande miljöutbildning i samband med den första diplomeringen, och en kompletterande utbildning hölls 2010. Det var sex grupper uppdelat på tre dagar, förmiddag/eftermiddag, där varje utbildning varade under en halvdag. Utbildningen innehöll bland annat företagets miljöpolicy, plan samt mål uppsatta för kommande år. Andra delar som man berörde var allmänna miljöhot, De nationella miljömålen, Agenda 21, Miljölagstiftning, Varför miljödiplomering?, Hälsa och miljöfarliga ämnen, Avfallshantering, Energianvändning, Transporter, Inköp samt Revision/uppföljning av miljöledningssystemet. Utbildningen uppfyller kraven som ställs för Miljödiplomering.

Miljösamordnare och samtliga miljöombud har gått en utbildning via ECO Online om lagstiftning vid kemikaliehantering. De miljöombud som finns på varje anläggning informerar sina kollegor om utvecklingen kring miljöarbetet.

Information till personalen om verksamhetens miljöarbete tas årligen upp på arbetsplatsträffarna och via intranätet om företagets miljöplan, miljömål, resepolicy, miljöpolicy samt inköpsrutin.

Scandinavium

Scandinavium invigdes 1971 och är en av norra Europas främsta inomhusarenor. Här genomförs stora kultur-, nöjes- och sportevenemang. Efter ombyggnad 1991 har arenan en publikkapacitet på cirka 12 000 under sportevenemang och cirka 14 000 under konserter.

Tillstånd, anmälan och godkännande

Idrottsanläggning

Verksamheten Scandinavium är anmälda till miljöförvaltningen i enlighet med § 38, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Inga anmärkningar finns mot verksamheten enligt uppgift från Miljöförvaltningen.

Livsmedelshantering

Alla lokaler (med vissa undantag) där livsmedel hanteras yrkesmässigt ska vara godkända enligt § 38 livsmedelsförordningen. Godkännandet görs av Miljöförvaltningens livsmedelsavdelning. Scandinaviums lokaler är godkända enligt denna förordning. Inga anmärkningar finns mot verksamheterna enligt uppgift från Miljöförvaltningen.

Energi

Got Event konsumerar förnybar energi på samtliga anläggningar som bedrivs.

I samband med att man införde förnybar energi på Scandinavium så har man också lagt fokus på att reducera energiförbrukningen. Det har placerats ut kompletterande mätutrustning som möjliggör en snabb och effektiv analys. Resultatet har varit väldigt positivt och förbrukningen har reducerats.

Got Event har fastighets- och installationstekniker som på heltid arbetar med att "drifta" och underhålla teknisk utrustning. I deras arbetsuppgifter ingår även att kontinuerligt analysera, utvärdera och förbättra utrustningen, vilket innebär att energibesparing är ett viktigt arbetsmoment. Praktiskt betyder detta att vid underhåll och byte av utrustning ersätts gammal utrustning med ny energibesparande. Energibesparingsaspekten är en viktig del vid val av ny utrustning. Vid ny-, till- och ombyggnad arbetar projektledaren med utrustningens livskostnadscykel, vilket medför att energiförbrukningen ofta får en avgörande roll vid val av utrustning.

Vad gäller Scandinaviums elförbrukning måste den ses i ljuset av de specialanläggningar och den verksamhet som Got Event bedriver, d v s evenemang. Detta innebär att mängden evenemang, typen av evenemang och antal dagar evenemanget pågår har en stor betydelse.

Vid renovering har vi införskaffat snålspolande toaletter, sparventiler/flödesbegränsare på kranar och duschar och även närvarostyrning av el. Vi byter även ut de gamla trasiga armaturerna mot nya energisnåla vilket minskar energiförbrukningen. Senaste året har vi fullföljt arbetet med att införa LED belysning i Scandinaviums entréer och närvarostyrning i omklädningsrum. Under kommande år skall Scandinavium installera rörelsevakt i toaletterna för styrning av belysning.

EI

Verksamheten på Scandinavium förbrukade under året, 4 714 MWh vilket visar att man har ett väldigt kontrollerat system där förbrukningen har varit likvärdigt år efter år.

I Scandinavium används datoriserad styr- och reglerutrustning för att få ett optimalt inneklimat och samtidigt minsta möjliga energiförbrukning.

Elen levereras av Plus Energi, men nätet ägs av Göteborg Energi. Bra miljöval el har införts på samtliga utav Got Events anläggningar från 2010. Den förnybara energin har många fördelar – den bidrar till att dämpa klimatförändringen, tryggar energiförsörjningen och är bra för ekonomin på lång sikt. EU vill därför öka andelen förnybar energi till 20 % år 2020.

Förbrukning Scandinavium	MWh
2010	4 430
2011	4 714

(Källa Teknik & Fastighet)

Fjärrvärme

Fjärrvärme används i stor omfattning och leverantör är Göteborg Energi. Scandinavium och Wallenstamhallen redovisas tillsammans. 2011 förbrukade de två anläggningarna 1 744 MWh.

Årsförbrukningen har varit stabil under senaste åren men klimatet har gjort att den ökat de senaste åren.

Vattenförbrukning Scandinavium och Wallenstamhallen	MWh
2010	2 628
2011	1 744

(Källa Teknik & Fastighet)

Vattenförbrukning

Vattenförbrukning Scandinavium och Wallenstamhallen	Kbm
2010	13 210
2011	15 850

(Källa Teknik & Fastighet)

Avfall

Scandinavium ger upphov till en stor mängd avfall. På Scandinavium finns en miljöstation. Miljöstationen används även av McDonalds, Restaurang Mållinjen samt Wallenstamhallen. Vid miljöstationen sorteras följande fraktioner: wellpapp, trä, metall/plåt, färgat och ofärgat glas, brännbart avfall och biologiskt avfall. Avfallet vägs som efter vägning och bokföring körs in till Svenska Mässans avfallsstation. Vägningen sker för att hålla isär de båda verksamheternas avfall.

Avfallshanteringen inne på Scandinavium sköts av Allfrakt. För borttransporten av avfall står ett antal entreprenörer: Allfrakt tar hand om återvinningsmaterialet Renova tar hand om det biologiska samt det brännbara avfallet. Det brännbara materialet komprimeras för att minska transportererna. Västsvenska Fettåtervinning tar hand om fett från restaurangerna.

Det finns även en miljöstation för omhändertagande av farligt avfall. Renovas LOTS system används, Färgburkar, fast olje-avfall, sprayburkar, lösningsmedel, spillolja, stora och små batterier, lysrör, glimtändare, kondensatorer, glödlampor, kvicksilverlampor, natriumlampor och halogenlampor är de avfallsslag som tas omhand. Stationen används även av McDonalds, Restaurang Mållinjen, Valhallasport, Valhalla Bowling och Wallenstamhallen.

Mängden avfall varierar beroende på mängden evenemang, typen av evenemang och antal dagar evenemanget pågår.

Sammanställning över avfallsmängderna på Scandinavium. (Källa Renova och Allfrakt)

Wellpapp/Kartong	10 300	Kg
Trärent	750	Kg
Skrot/metall	1150	Kg
Glas, färgat	15600	Kg
Deponi	3400	Kg
Fint brännbart verksamhetsavfall	11665	Kg
Småbatterier sortering	54	Kg
Bilbatterier	87	Kg
Lysrör	59	Kg
Tonerkassetter	24	Kg
Fint brännbart verksamhetsavfall	680	Kg
Färgavfall i burk	694	Kg
Miljöbox	26	Kg
Grovt brännbart verksamhetsavfall	3420	Kg
Blybatterier	100	Kg
Avfall till sortering	2260	Kg
Elektronik, ej producentansvar	1610	Kg
Stallgödsel	198000	liter

Kemikalier

Under 2011 har antalet och mängden kemikalier som används i verksamheten reducerats samt att man gjort en genomgång för att se om man kan fasa ut artiklar.

Ett nytt internetbaserat program för kemikaliehantering har tagits i bruk det senaste året. Databasen som heter EcoOnline granskas bland annat, antal kemikalier, årsförbrukning och uppdatering av skyddsdatablad. Med hjälp av kemikaliedatabasen ser Got Event många fördelar; Reducera kemikaliehanteringen, bättre helhetskontroll, enkelt arbetssätt för framtagning av skyddsdatablad, ekonomibesparing samt att man involverar fler i företaget för ett bättre resultat

Varje kemikalieförråd har ett kemikalieskåp där kemikalierna förvaras. Vid varje kemikalieskåp finns skyddsdatabladen uppsatta. Dokumentation av aktuella skyddsdatablad har uppdaterats. Samtliga kemikalier har fått skyddsdatablad istället för säkerhetsdatablad vilket är en enorm pappersbesparing. Nya produkter läggs in i databasen av miljöombuden och en riskanalys görs som sedan granskas av inköpsansvarig. Miljöombud finns på Scandinavium för att effektivisera arbetet.

Inom Scandinavium används kemikalier bland annat till driften av kylaggregatet som fryser isen. Förutom ammoniak som kylmedium (se under rubriken kylmedier) så används etylenglykol i kylprocessen. I kylslingorna i isen används 25-procentig kalciumkloridlösning och dessutom tillsätts 1 procent miljöanpassad korrosionsinhibitor till systemet.

Kylmedier

På Scandinavium finns en rad olika anläggningar innehållande kylmedia för olika ändamål.

Kylanläggningen till isen i Scandinavium har ammoniak (R 717) som köldmedium. Totalt finns 228 kg ammoniak i systemet.

Förutom kylsystemet för isen fanns under år 2011 anläggningar med 470 kg kylmedia på Scandinavium. Det är både anläggningar som innehåller HCFC, så kallade "mjuka freoner", som är skadliga för ozonskiktet och anläggningar som innehåller kylmedia som inte påverkar ozonskiktet, HFC. Det är dock viktigt att känna till att de allra flesta HFC-gaserna är mycket potenta växthusgaser.

Sammanställning över anläggningar innehållande kylmedier 2009, 2010, 2011

	HCFC	HFC
Ammoniak		
Anläggning (kg)	60/60/60	
	175,2/180/175,2	228/230/228

Scandinavium använder inte fjärrkyla.

(Källa: Teknik & Fastighet)

Transporter, fordon och bränsleförbrukning

Under denna rubrik redovisas de fordon som finns inom Scandinavium och deras bränsleförbrukning. Scandinaviums maskinpark består mestadels av elfordon vilket är bra ur miljösynpunkt. De transporter som finns med i miljöredovisningen är Got Events egna transporter. Företaget arbetar med att minska transportererna, men framförallt vid de externa transportererna anlitas certifierade åkerier så mycket som möjligt. Ett led till hållbart samhälle är att Got Event uppmanar personalen att samåka, åka kollektivt eller ta cykeln. Got Event i deltar i "ställ bilen" samt cykelutmaningen som genomförs av Göteborgs stad.

Under 2012 har personalen som mål att genomgå EcoDriving kurs vilket är väldigt viktigt då personalen skall ha den kompetens som krävs inom miljöområdet. Got Event har också som miljömål att köpa in miljöbilar såsom gasbilar med dubbfria vinterdäck.

Fordon

Här redovisas Scandinaviums fordon och bränsleförbrukning.

Fordon	Reg./tillv. nr	År	Bränsle
Mercedes, lastbil	EZK889	1998	Diesel
Arbetsfordon	Reg./tillv. nr	År	Bränsle
Zamboni, ismaskin	HDB5399	2007	EL
Zamboni, ismaskin	HDB2798	2008	EL
Linde E2, truck	3259101	1989	EL
Linde E3, truck	GIX336M	2000	EL

Bränsle

Bränsleförbrukningen för 2011 visas i tabellen nedan. Förutom det bränsle som är bokfört på Scandinavium så har bolaget även ett konto med namnet Evenemang. Detta är bränslet som förbrukas när fordon hyrs in till något större evenemang såsom Göteborg Horse Show.

Sammanställning över förbrukade mängder bränsle inom Scandinavium och Evenemang.

Årtal	Diesel (ACP) - Liter	Bensin - Liter
Scandinavium 2009	578	-
Scandinavium 2010	657	-
Scandinavium 2011	246	42
Evenemang 2009	1023	213
Evenemang 2010	1174	64
Evenemang 2011	904	349

(Källa: Preem)

Buller

Bullermätningar genomförs vid de evenemang där vi bedömer att behov finns.

Arrangören ansvarar för att alla bestämmelser, lagar, förordningar och rekommendationer som kan tillämpas på evenemanget följs. I Got Events kontrakt med arrangören skrivs in att de rekommenderade gränsvärdena ska följas. Mätningar utförs vid repetitioner, förband samt under huvudevenemanget. Försäljning av hörselproppar sker och ca 70 procent av publiken använder dessa. Vid riskevenemang skrivs även "hög ljudvolym" på biljetten.

Information till personalen om verksamhetens miljöarbete tas årligen upp på arbetsplatsträffarna och via intranätet om företagets miljöplan, miljömål, resepolicy, miljöpolicy samt inköpsrutin.

Egenkontroll

Egenkontrollen för Got Event anläggningar har mätningar gjorts och under år 2011 har redovisning till Miljöförvaltningen skett.

Inköp av varor och tjänster

Vi följer vår inköspolicy den anger att vi skall använda de företag som har ramavtal med kommunens upphandlingsbolag vilket skall vara till hjälp för miljövänliga inköp. Got Event AB skall följa lagen om offentlig upphandling, LOU, samt Göteborgs miljöpolicy, som tydligt påtalar att en stor miljömedvetenhet skall tillämpas vid upphandling. Inköpsrutinen kommer att omformas till nästa diplomering.

Miljöutbildning

Alla anställda har genomgått en grundläggande miljöutbildning i samband med den första diplomeringen, och en kompletterande utbildning hölls 2010. Det var sex grupper uppdelat på tre dagar, förmiddag/eftermiddag, där varje utbildning varade under en halvdag. Utbildningen innehöll bland annat företagets miljöpolicy, plan samt mål uppsatta för kommande år. Andra delar som man berörde var allmänna miljöhot, De nationella miljömålen, Agenda 21, Miljölagstiftning, Varför miljödiplomering?, Hälso- och miljöfarliga ämnen, Avfallshantering, Energianvändning, Transporter, Inköp samt Revision/uppföljning av miljöledningssystemet. Utbildningen uppfyller kraven som ställs för Miljödiplomering.

Miljösamordnare och samtliga miljöombud har gått en utbildning via ECO Online om lagstiftning vid kemikaliehantering. De miljöombud som finns på varje anläggning informerar sina kollegor om utvecklingen kring miljöarbetet.

Valhallabadet

Valhallabadet är från 1956 och är ett av Skandinavians största inomhusbad. Här erbjuder vi ett stort utbud av bad, rekreation, träningsmöjligheter samt friskvård. Genom badets publikkapacitet, bassänglängd och hopp höjd kan vi även genomföra mästerskap på elitnivå. Badet har årligen ca 500 000 besökare.

Tillstånd, anmälan och godkännande

Badanläggning och solarium

Verksamheten är anmäld till miljöförvaltningen i enlighet med § 38 förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Inga anmärkningar finns mot verksamheten enligt uppgift från Miljöförvaltningen.

Energi

Got Event konsumerar förnybar energi på samtliga anläggningar som bedrivs.

Got Event har fastighets- och installationstekniker som på heltid arbetar med att "drifta" och underhålla teknisk utrustning. I deras arbetsuppgifter ingår även att kontinuerligt analysera, utvärdera och förbättra utrustningen, vilket innebär att energibesparing är ett viktigt arbetsmoment. Praktiskt betyder detta att vid underhåll och byte av utrustning ersätts gammal utrustning med ny energibesparande. Energibesparingsaspekten är en viktig del vid val av ny utrustning. Vid ny-, till- och ombyggnad arbetar projektledaren med utrustningens livskostnads-cykel, vilket medför att energiförbrukningen ofta får en avgörande roll vid val av utrustning.

Vad gäller Valhallabadets energiförbrukning måste den ses i ljuset av de specialanläggningar och den verksamhet som Got Event bedriver, dvs. evenemang. Detta innebär att mängden evenemang, typen av evenemang och antal dagar evenemanget pågår har en stor betydelse.

Vid renovering har vi införskaffat snålspolande toaletter, sparventiler/flödesbegränsare på kranar och duschar och även närvarostyrning av el. Vi byter även ut de gamla trasiga armaturerna mot nya energisnåla vilket minskar energiförbrukningen. Senaste året har vi fullföljt arbetet med att införa LED på utrymnings skyltar samt har närvarostyrning vid ABC-gången. Under året har också belysningsarmaturer i Valhallabadets foajé mot energisnåla vilket bidrar till 50 % lägre energiförbrukning.

EI

Verksamheten på Valhallabadet och Valhalla sport förbrukade under året, 4 000 MWh vilket visar att man har ett väldigt kontrollerat system där förbrukningen har varit likvärdigt år efter år. Det finns ingen egen redovisning av Valhallabadets elförbrukning utan den redovisas tillsammans med Valhalla Sport. Förbrukningen varierar måttligt mellan en lägre förbrukning på sommaren och högre på vintern.

För att optimera användningen av energi används datoriserad styr- och reglerutrustning för VVS och el. För att inte all värmeenergin i det använda duschvattnet ska gå till spillo finns värmväxlare inkopplade. Detta är väldigt positivt ur miljösynpunkt.

Elen levereras av Plus Energi, men nätet ägs av Göteborg Energi. Bra miljöval el har införts på samtliga utav Got Events anläggningar från 2010. Den förnybara energin har många fördelar – den bidrar till att dämpa klimatförändringen, tryggar energiförsörjningen och är bra för ekonomin på lång sikt. EU vill därför öka andelen förnybar energi till 20 % år 2020.

Förbrukning Valhallabadet och Valhalla sport	MWh
2010	4 003
2011	4 000

(Källa Teknik & Fastighet)

Fjärrvärme

Fjärrvärme används i stor omfattning och leverantör är Göteborg Energi. Valhallabadet och Valhalla sport redovisas tillsammans. 2011 förbrukade de två anläggningarna 4 637 MWh.

Förbrukning Valhallabadet och Valhalla sport	MWh
2010	7 017
2011	4 637

(Källa Teknik & Fastighet)

Vattenförbrukning

Förbrukning Valhallabadet och Valhalla sport	Kbm
2010	63 686
2011	94 550

(Källa Teknik & Fastighet)

Avfall

Valhallabadet ger upphov till stora mängder avfall. På Valhallabadet finns en miljöstation vid Sven Rydells gata (mot Mölndalsån) Denna används för källsorterat avfall från Valhallabadet och hyresgäster. De fraktioner som sorteras är kartong/wellpapp, papper, glas, plast, brännbart, obrännbart, biologiskt och elektronikskrot. Avfallsentreprenör är Renova. Farligt avfall omhändertas i en separat miljöstation. Renovas LOTS system. De fraktioner som tas omhand är normalt glödlampor, lysrör, batterier, spillojor, sprayburkar och lösningsmedel.

Mängden avfall varierar beroende på mängden evenemang, typen av evenemang och antal dagar evenemanget pågår.
Sammanställning över avfallsmängderna på Valhallabadet under 2011. (Källa Renova)

Fast oljeavfall	1	kg
Elektronik, ej producentansvar	569,5	kg
Färgavfall i burk	69	kg
Hård- och mjukplastförp, hushåll	192,4	kg
Wellpapp	4780	kg
Elektronik, producentansvar	266,5	kg
Kvicksilverhaltiga lampor	21	kg
Glasförpackningar, färgat	1976	kg
Avfall till sortering	2608	kg
Glödlampor	1	kg
Lysrör	177	kg
Kartong	123,5	kg
Kontorspapper	2990	kg
Spillolja	61	kg
Aerosoler övriga	1	kg

Kemikalier

Under 2011 har antalet och mängden kemikalier som används i verksamheten reducerats samt att man gjort en genomgång för att se om man kan fasa ut artiklar.

Ett nytt internetbaserat program för kemikaliehantering har tagits i bruk det senaste året. Databasen som heter EcoOnline granskas bland annat, antal kemikalier, årsförbrukning och uppdatering av skyddsdatablad. Med hjälp av kemikaliedatabasen ser Got Event många fördelar; Reducera kemikaliehanteringen, bättre helhetskontroll, enkelt arbetssätt för framtagning av skyddsdatablad, ekonomibesparing samt att man involverar fler i företaget för ett bättre resultat

Varje kemikalieförråd har ett kemikalieskåp där kemikalierna förvaras. Vid varje kemikalieskåp finns skyddsdatabladen uppsatta. Dokumentation av aktuella skyddsdatablad har uppdaterats. Samtliga kemikalier har fått skyddsdatablad istället för säkerhetsdatablad vilket är en enorm pappersbesparing. Nya produkter läggs in i databasen av miljöombuden och en riskanalys görs som sedan granskas av inköpsansvarig. Miljöombud finns på Valhalla badet för att effektivisera arbetet.

Den stora kemikalieanvändningen går till att hålla bästa möjliga kvalitet på badvattnet. Bland annat används ca 30 000 liter 12-procentig natriumhypoklorit och 6.600 liter flockningsmedel.

Kylmedier

2011 fanns anläggningar med 196,5 kg kylmedia som ägs eller brukas av Got Event på Valhallabadet. Det är både

anläggningar som innehåller HCFC, så kallade "mjuka freoner", som är skadliga för ozonskiktet och anläggningar som innehåller kylmedia som inte påverkar ozonskiktet, HFC. Det är dock viktigt att känna till att de allra flesta HFC-gaserna är mycket potenta växthusgaser. De anläggningar som drivs av entreprenörer finns inte med i redovisningen.

Sammanställning över anläggningar innehållande kylmedier 2009, 2010, 2011

	HCFC	HFC
Ammoniak		
Anläggning (kg)	3,5/16,5/16,5	
178/178/178	-	
Valhalla-badet använder inte fjärrkyla.		
(Källa: Teknik&Fastighet)		

Transporter, fordon och bränsleförbrukning

Under denna rubrik redovisas de fordon som finns inom Valhallabadet och deras bränsleförbrukning. De transporter som finns med i miljöredovisningen är Got Events egna transporter. Företaget arbetar med att minska transportererna, men framförallt vid de externa transportererna anlitas certifierade åkerier så mycket som möjligt.

Ett led till hållbart samhälle är att Got Event uppmanar personalen att samåka, åka kollektivt eller ta cykeln. Got Event i deltar i "ställ bilen" samt cykelutmaningen som genomförs av Göteborgs stad.

Under 2012 har personalen som mål att genomgå EcoDriving kurs vilket är väldigt viktigt då personalen skall ha den kompetens som krävs inom miljöområdet. Got Event har också som miljömål att köpa in miljöbilar såsom gasbilar med dubbfria vinterdäck.

Fordon

Här redovisas Valhallas fordon och bränsleförbrukning

Fordon	Reg./tillv. nr	År	Bränsle
VW Golf combi	UCH417	2002	Gas/Bensin
Minitraktor	—	—	Diesel

Bränsle

Sammanställning över förbrukade mängder bränsle inom Valhallabadet.

Årtal	Diesel (ACP) - Liter	Alkylat Bensin - Liter	Fordonsgas - Nm3
Valhallabadet 2009	450	404	63
Valhallabadet 2010	39	448	-
Valhallabadet 2011	-	-	-

(Källa: Preem, Statoil, Norsk Hydro)

Buller

Bullermätningar genomförs vid de evenemang där vi bedömer att behov finns.

Arrangören ansvarar för att alla bestämmelser, lagar, förordningar och rekommendationer som kan tillämpas på evenemanget följs. I Got Events kontrakt med arrangören skrivs in att de rekommenderade gränsvärdena ska följas. Mätningar utförs vid repetitioner, förband samt under huvudevenemanget. Försäljning av hörselproppar sker och ca 70 procent av publiken använder dessa. Vid riskevenemang skrivs även "hög ljudvolym" på biljetten.

Egenkontroll

Egenkontrollen för Got Event anläggningar har mätningar gjorts och under år 2011 har redovisning till Miljöförvaltningen skett.

Inköp av varor och tjänster

Vi följer vår inköspolicy den anger att vi skall använda de företag som har ramavtal med kommunens upphandlingsbolag vilket skall vara till hjälp för miljövänliga inköp. Got Event AB skall följa lagen om offentlig upphandling, LOU, samt Göteborgs miljöpolicy, som tydligt påtalar att en stor miljömedvetenhet skall tillämpas vid upphandling. Inköpsrutinen kommer att omformas till nästa diplomering.

Miljöutbildning

Alla anställda har genomgått en grundläggande miljöutbildning i samband med den första diplomeringen, och en kompletterande utbildning hölls 2010. Det var sex grupper uppdelat på tre dagar, förmiddag/eftermiddag, där varje utbildning varade under en halvdag. Utbildningen innehöll bland annat företagets miljöpolicy, plan samt mål uppsatta för kommande år. Andra delar som man berörde var allmänna miljöhot, De nationella miljömålen, Agenda 21, Miljölagstiftning, Varför miljödiplomering?, Hälsa och miljöfarliga ämnen, Avfallshantering, Energianvändning, Transporter, Inköp samt Revision/uppföljning av miljöledningssystemet. Utbildningen uppfyller kraven som ställs för Miljödiplomering.

Miljösamordnare och samtliga miljöombud har gått en utbildning via ECO Online om lagstiftning vid kemikaliehantering. De miljöombud som finns på varje anläggning informerar sina kollegor om utvecklingen kring miljöarbetet.

Information till personalen om verksamhetens miljöarbete tas årligen upp på arbetsplatsträffarna och via intranätet om företagets miljöplan, miljömål, resepolicy, miljöpolicy samt inköpsrutin.

Valhalla Sporthall

Valhalla Sporthallar används för träning och seriespel, främst i innebandy och handboll, men även till cuper och mindre evenemang. Vid större evenemang är hallarna viktiga stödanläggningar.

Tillstånd, anmälan och godkännande

Idrottsanläggning

Verksamheten är anmäld till miljöförvaltningen i enlighet med §38 förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Inga anmärkningar finns mot verksamheten enligt uppgift från Miljöförvaltningen.

Energi

Got Event konsumerar förnybar energi på samtliga anläggningar som bedrivs.

Got Event har fastighets- och installationstekniker som på heltid arbetar med att "drifta" och underhålla teknisk utrustning. I deras arbetsuppgifter ingår även att kontinuerligt analysera, utvärdera och förbättra utrustningen, vilket innebär att energibesparing är ett viktigt arbetsmoment. Praktiskt betyder detta att vid underhåll och byte av utrustning ersätts gammal utrustning med ny energibesparande. Energibesparingsaspekten är en viktig del vid val av ny utrustning. Vid ny-, till- och ombyggnad arbetar projektledaren med utrustningens livskostnads cykel, vilket medför att energiförbrukningen ofta får en avgörande roll vid val av utrustning.

Vad gäller Valhallasports energiförbrukning måste den ses i ljuset av de specialanläggningar och den verksamhet som Got Event bedriver, dvs. evenemang. Detta innebär att mängden evenemang, typen av evenemang och antal dagar evenemanget pågår har en stor betydelse.

Vid renovering har vi införskaffat snålspolande toaletter, sparventiler/flödesbegränsare på kranar och duschar och även närvarostyrning av el. Vi byter även ut de gamla trasiga armaturerna mot nya energisnåla vilket minskar energiförbrukningen. Under kommande år så skall samtliga ljuskällor ses över för att hitta eventuella energibovar.

EI

Verksamheten på Valhallabadet och Valhalla sport förbrukade under året, 4 000 MWh vilket visar att man har ett väldigt kontrollerat system där förbrukningen har varit likvärdigt år efter

år. Det finns ingen egen redovisning av Valhallabadets elförbrukning utan den redovisas tillsammans med Valhalla Sport. Förbrukningen varierar måttligt mellan en lägre förbrukning på sommaren och högre på vintern.

För att optimera användningen av energi används datoriserad styr- och reglerutrustning för VVS och el. För att inte all värmeenergin i det använda duschvattnet ska gå till spillo finns värmeväxlare inkopplade. Detta är väldigt positivt ur miljösynpunkt.

Elen levereras av Plus Energi, men nätet ägs av Göteborg Energi. Bra miljöval el har införts på samtliga utav Got Events anläggningar från 2010. Den förnybara energin har många fördelar – den bidrar till att dämpa klimatförändringen, tryggar energiförsörjningen och är bra för ekonomin på lång sikt. EU vill därför öka andelen förnybar energi till 20 % år 2020.

Förbrukning Valhallabadet och Valhalla sport	MWh
2010	4 003
2011	4 000

(Källa Teknik & Fastighet)

Fjärrvärme

Fjärrvärme används i stor omfattning och leverantör är Göteborg Energi. Valhallabadet och Valhalla sport redovisas tillsammans. 2011 förbrukade de två anläggningarna 4 637 MWh.

Förbrukning Valhallabadet och Valhalla sport	MWh
2010	7 017
2011	4 637

(Källa Teknik & Fastighet)

Vattenförbrukning

Valhallabadet och Valhalla Sport	Kbm
2010	63 686
2011	94 550

(Källa Teknik & Fastighet)

Avfall

Got Event och de olika arenorna ger upphov till stora mängder avfall. Vid Valhalla Sport finns en miljöstation. Valhalla Bowling och Scandinaviums restaurang nyttjar samma station.

Valhalla Sport använder Scandinaviums station för insamling av farligt avfall. Renovas LOTS system används, Färgburkar, fast oljeavfall, sprayburkar, lösningsmedel, spillolja, stora och små batterier, lysrör, glimtändare, kondensatorer, glödlampor, kvicksilverlampor, natriumlampor och halogenlampor är de avfallsslag som tas om hand.

Mängden avfall varierar beroende på mängden evenemang,

typen av evenemang och antal dagar evenemanget pågår.

Sammanställning över avfallsmängderna på Valhalla Sport inklusive Scandinaviums restaurang och Valhalla Bowling under 2011. (Källa Renova och Allfrakt)

Elektronik, ej producentansvar-Häck	1543,5	kg
Blybatterier-Rödback	100	kg
Avfall till sortering	2260	kg
Färgavfall i burk-LOTS	694	kg
Grovt brännbart verksamhetsavfall	3420	kg
Lysrör-FAT	59	kg
Småbatterier sortering-Rödback	54	kg
Bilbatterier-Swedebox	87	kg
Papp/kartong	2500	kg

(Farligt avfall från Valhalla Sport, Scandinaviums restaurang och Valhalla Bowling lämnas och redovisas tillsammans med Scandinavium).

Kemikalier

Under 2011 har antalet och mängden kemikalier som används i verksamheten reducerats samt att man gjort en genomgång för att se om man kan fasa ut artiklar.

Ett nytt internetbaserat program för kemikaliehantering har tagits i bruk det senaste året. Databasen som heter EcoOnline granskas bland annat, antal kemikalier, årsförbrukning och uppdatering av skyddsdatablad. Med hjälp av kemikaliedatabasen ser Got Event många fördelar; Reducera kemikaliehanteringen, bättre helhetskontroll, enkelt arbetssätt för framtagning av skyddsdatablad, ekonomibesparing samt att man involverar fler i företaget för ett bättre resultat

Varje kemikalieförråd har ett kemikalieskåp där kemikalierna förvaras. Vid varje kemikalieskåp finns skyddsdatabladen uppsatta. Dokumentation av aktuella skyddsdatablad har uppdaterats. Samtliga kemikalier har fått skyddsdatablad istället för säkerhetsdatablad vilket är en enorm pappersbesparing. Nya produkter läggs in i databasen av miljöombuden och en riskanalys görs som sedan granskas av inköpsansvarig. Miljöombud finns på Valhalla Sport för att effektivisera arbetet.

Inom Valhalla Sport används inga stora mängder kemikalier.

Kylmedia

Inom Valhalla Sport finns inga egna anläggningar innehållande kylmedia.

Transporter, fordon, och bränsleförbrukning

Valhalla Sport har inga egna fordon i verksamheten och därmed förbrukas inte heller något bränsle. Företaget gör även allt för att minska transporterna, men framförallt vid de externa transporterna anlitas certifierade åkerier så mycket som möjligt.

Ett led till hållbart samhälle är att Got Event uppmanar personalen att samåka, åka kollektivt eller ta cykeln. Got Event i deltar i "ställ bilen" samt cykelutmaningen som genomförs av Göteborgs stad.

Under 2012 har personalen som mål att genomgå EcoDriving kurs vilket är väldigt viktigt då personalen skall ha den kompetens som krävs inom miljöområdet. Got Event har också som miljömål att köpa in miljöbilar såsom gasbilar med dubbfria vinterdäck.

Buller

Bullermätningar genomförs vid de evenemang där vi bedömer att behov finns.

Arrangören ansvarar för att alla bestämmelser, lagar, förordningar och rekommendationer som kan tillämpas på evenemanget följs. I Got Events kontrakt med arrangören skrivs in att de rekommenderade gränsvärdena ska följas. Mätningar utförs vid repetitioner, förband samt under huvudevenemanget. Försäljning av hörselproppar sker och ca 70 procent av publiken använder dessa. Vid riskevenemang skrivs även "hög ljudvolym" på biljetten.

Egenkontroll

Egenkontrollen för Got Event anläggningar har mätningar gjorts och under år 2011 har redovisning till Miljöförvaltningen skett.

Inköp av varor och tjänster

Vi följer vår inköspolicy den anger att vi skall använda de företag som har ramavtal med kommunens upphandlingsbolag vilket skall vara till hjälp för miljövänliga inköp. Got Event AB skall följa lagen om offentlig upphandling, LOU, samt Göteborgs miljöpolicy, som tydligt påtalar att en stor miljömedvetenhet skall tillämpas vid upphandling. Inköpsrutinen kommer att omformas till nästa diplomering.

Miljöutbildning

Alla anställda har genomgått en grundläggande miljöutbildning i samband med den första diplomeringen, och en kompletterande utbildning hölls 2010. Det var sex grupper uppdelat på tre dagar, förmiddag/eftermiddag, där varje utbildning varade under en halvdag. Utbildningen innehöll bland annat företagets miljöpolicy, plan samt mål uppsatta för kommande år. Andra delar som man berörde var allmänna miljöhot, De nationella miljömålen, Agenda 21, Miljölagstiftning, Varför miljödiplomering? , Hälsö och miljöfarliga ämnen, Avfallshantering, Energianvändning, Transporter, Inköp samt Revision/uppföljning av miljöledningssystemet. Utbildningen uppfyller kraven som ställs för Miljödiplomering.

Miljösamordnare och samtliga miljöombud har gått

en utbildning via ECO Online om lagstiftning vid kemikaliehantering. De miljöombud som finns på varje anläggning informerar sina kollegor om utvecklingen kring miljöarbetet.

Information till personalen om verksamhetens miljöarbete tas årligen upp på arbetsplatsträffarna och via intranätet om företagets miljöplan, miljömål, resepolicy, miljöpolicy samt inköpsrutin.

Frölundaborg

Här redovisas verksamheten som bedrivs på Frölundaborg. Frölundaborg byggdes 1967 (renoverades 2009) och ligger i området Slottsskogsvallens Idrottscentrum. Anläggningen används normalt till ishockey, konståkning och allmänhetens åkning. Även mässor, musikarrangemang och andra större evenemang förekommer.

Tillstånd, anmälan och godkännande

Idrottsanläggning

Verksamheten vid Frölundaborg är anmälda till miljöförvaltningen i enlighet med § 38, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Inga anmärkningar finns mot verksamheten, enligt uppgift från Miljöförvaltningen.

Energi

Got Event konsumerar förnybar energi på samtliga anläggningar som bedrivs.

Got Event har fastighets- och installationstekniker som på heltid arbetar med att "drifta" och underhålla teknisk utrustning. I deras arbetsuppgifter ingår även att kontinuerligt analysera, utvärdera och förbättra utrustningen, vilket innebär att energibesparing är ett viktigt arbetsmoment. Praktiskt betyder detta att vid underhåll och byte av utrustning ersätts gammal utrustning med ny energibesparande. Energibesparingsaspekten är en viktig del vid val av ny utrustning. Vid ny-, till- och ombyggnad arbetar projektledaren med utrustningens livskostnads-cykel, vilket medför att energiförbrukningen ofta får en avgörande roll vid val av utrustning.

Vad gäller Frölundaborgs elförbrukning måste den ses i ljuset av de specialanläggningar och den verksamhet som Got Event bedriver, d v s evenemang. Detta innebär att mängden evenemang, typen av evenemang och antal dagar evenemanget pågår har en stor betydelse. Under kommande år så skall belysningen som finns i löpargången ses över. System skall installeras så att det bara lyser när det finns personer i området.

EI

Verksamheten på Frölundaborg förbrukade under året, 2 225 MWh vilket visar att man har ett väldigt kontrollerat system där förbrukningen har varit likvärdigt år efter år.

För att optimera användningen av energi används datoriserad styr- och reglerutrustning för VVS och el. För att inte all värmeenergi i det använda duschvattnet ska gå till spillo finns värmeväxlare inkopplade. Detta är väldigt positivt ur miljösynpunkt.

Elen levereras av Plus Energi, men nätet ägs av Göteborg Energi. Bra miljöval el har införts på samtliga utav Got Events anläggningar från 2010. Den förnybara energin har många fördelar – den bidrar till att dämpa klimatförändringen, tryggar energiförsörjningen och är bra för ekonomin på lång sikt. EU vill därför öka andelen förnybar energi till 20 % år 2020.

Förbrukning Frölundaborg	MWh
2010	2 317
2011	2 225

(Källa Teknik & Fastighet)

Naturgas

Verksamheten på Frölundaborg förbrukade under året, 133 000 m³ gas. Årsförbrukningen har varit stabil under senaste åren men klimatet har gjort att den ökat de senaste åren.

Förbrukning Frölundaborg	m ³ gas
2010	145 000
2011	133 000

(Källa Teknik & Fastighet)

Vattenförbrukning

Frölundaborg	Kbm
2010	6 051
2011	8 200

(Källa Teknik & Fastighet)

Avfall

Frölundaborg ger upphov till en liten mängd avfall.

2010 var första året då Frölundaborg ingick i Got Event. En mer specificerad redovisning finns för 2011.

Avfallshanteringen på Frölundaborg sköts av Renova.

Sammanställning över avfallsmängderna på Frölundaborg under 2011 . (Källa Renova)

Kartong	209	kg
Kontorspapper	2 212,6	kg
Hård- och mjukplastförp, hushåll	167,2	kg
Avfall till sortering	606,1	kg
Tidningar	1 154,4	kg
Wellpapp	2600	kg
Grovt brännbart verksamhetsavfall	700	kg
Elektronik, ej producentansvar	108,5	kg
Lysrör	17	kg
Kvicksilverhaltiga lampor	6	kg

Kemikalier

Under 2011 har antalet och mängden kemikalier som används i verksamheten reducerats samt att man gjort en genomgång för att se om man kan fasa ut artiklar.

Ett nytt internetbaserat program för kemikaliehantering har tagits i bruk det senaste året. Databasen som heter EcoOnline granskas bland annat, antal kemikalier, årsförbrukning och uppdatering av skyddsdatablad. Med hjälp av kemikaliedatabasen ser Got Event många fördelar; Reducera kemikaliehanteringen, bättre helhetskontroll, enkelt arbetssätt för framtagning av skyddsdatablad, ekonomibesparing samt att man involverar fler i företaget för ett bättre resultat

Varje kemikalieförråd har ett kemikalieskåp där kemikalierna förvaras. Vid varje kemikalieskåp finns skyddsdatabladen uppsatta. Dokumentation av aktuella skyddsdatablad har uppdaterats. Samtliga kemikalier har fått skyddsdatablad istället för säkerhetsdatablad vilket är en enorm pappersbesparing. Nya produkter läggs in i databasen av miljöombuden och en riskanalys görs som sedan granskas av inköpsansvarig. Miljöombud finns på Valhalla Sport för att effektivisera arbetet.

För Frölundaborg är det första året som anläggningen ingår i miljödiplomeringen. Efter en grundlig genomgång i samtliga kemikalieförråd hade anläggningen den största andelen kemikaliereducering av alla anläggningar vilket är bevis på ett gott miljöarbete tidigare år inom Got Event.

Kylmedier

På Frölundaborg finns en rad olika anläggningar innehållande kylmedia för olika ändamål, men isen är den som drar mest.

Sammanställning över anläggningar innehållande kylmedier 2010,2011

	HCFC	HFC	Ammoniak
Anläggning (kg)	41,5/40	-	-

(Källa: Teknik&Fastighet)

Transporter, fordon, och bränsleförbrukning

Frölundaborg har inga egna fordon i verksamheten och därmed förbrukas inte heller något bränsle. Företaget gör även allt för att minska transporterna, men framförallt vid de externa transporterna anlitas certifierade åkerier så mycket som möjligt.

Ett led till hållbart samhälle är att Got Event uppmanar personalen att samåka, åka kollektivt eller ta cykeln. Got Event i deltar i "ställ bilen" samt cykelutmaningen som genomförs av Göteborgs stad.

Under 2012 har personalen som mål att genomgå EcoDriving kurs vilket är väldigt viktigt då personalen skall ha den kompetens som krävs inom miljöområdet. Got Event har också som miljömål att köpa in miljöbilar såsom gasbilar med dubbfria vinterdäck.

Buller

Bullermätningar genomförs vid de evenemang där vi bedömer att behov finns.

Arrangören ansvarar för att alla bestämmelser, lagar, förordningar och rekommendationer som kan tillämpas på evenemanget följs. I Got Events kontrakt med arrangören skrivs in att de rekommenderade gränsvärdena ska följas. Mätningar utförs vid repetitioner, förband samt under huvudevenemanget. Försäljning av hörselproppar sker och ca 70 procent av publiken använder dessa. Vid riskevenemang skrivs även "hög ljudvolym" på biljetten.

Egenkontroll

Egenkontrollen för Got Event anläggningar har mätningar gjorts och under år 2011 har redovisning till Miljöförvaltningen skett.

Inköp av varor och tjänster

Vi följer vår inköpspolicy den anger att vi skall använda de företag som har ramavtal med kommunens upphandlingsbolag vilket skall vara till hjälp för miljövänliga inköp. Got Event AB skall följa lagen om offentlig upphandling, LOU, samt Göteborgs miljöpolicy, som tydligt påtalar att en stor miljömedvetenhet skall tillämpas vid upphandling. Inköpsrutinen kommer att omformas till nästa diplomering.

Miljöutbildning

Alla anställda har genomgått en grundläggande miljöutbildning i samband med den första diplomeringen, och en kompletterande utbildning hölls 2010. Det var sex grupper uppdelat på tre dagar, förmiddag/eftermiddag, där varje utbildning varade under en halvdag. Utbildningen innehöll bland annat företagets miljöpolicy, plan samt mål uppsatta för kommande år. Andra delar som man berörde var allmänna miljöhot, De nationella miljömålen, Agenda 21, Miljölagstiftning, Varför miljödiplomering? , Hälsos och miljöfarliga ämnen, Avfallshantering, Energianvändning, Transporter, Inköp samt Revision/uppföljning av miljöledningssystemet. Utbildningen uppfyller kraven som ställs för Miljödiplomering.

Miljösamordnare och samtliga miljöombud har gått en utbildning via ECO Online om lagstiftning vid kemikaliehantering. De miljöombud som finns på varje anläggning informerar sina kollegor om utvecklingen kring miljöarbetet.

Information till personalen om verksamhetens miljöarbete tas årligen upp på arbetsplatsträffarna och via intranätet om företagets miljöplan, miljömål, resepolicy, miljöpolicy samt inköpsrutin.

Kontor på Ullevi, Scandinavi-um, Frölundaborg, Valhallaba- det och Valhalla sport.

Tillstånd, anmälan och godkännande

Tillstånd behövs inte för verksamheten som bedrivs i kontoren.

Energi, El och Fjärrvärme

Got Event konsumerar förnybar energi på samtliga anläggningar som bedrivs.

Got Event redovisar elförbrukningen för respektive anläggning och därför redovisas inte kontorsdelarna separat.

Fjärrvärmeförbrukningen för kontorsdelarna redovisas inte separat utan finns med i respektive anläggnings förbrukning.

Avfall

Got Events verksamheter ger upphov till stora mängder avfall. Även kontorsdelarna ger upphov till avfall även om mängderna inte är så stora. Kontoren på de respektive arenorna använder samma avfallsstationer som övriga delar av arenorna. Redan i slutet av 2010 och under 2011 infördes källsortering i kontorens lunchrum.

Kemikalier

Under 2011 har antalet och mängden kemikalier som används i verksamheten reducerats samt att man gjort en genomgång för att se om man kan fasa ut artiklar.

Ett nytt internetbaserat program för kemikaliehantering har tagits i bruk det senaste året. Databasen som heter EcoOnline granskas bland annat, antal kemikalier, årsförbrukning och uppdatering av skyddsdatablad. Med hjälp av kemikaliedatabasen ser Got Event många fördelar; Reducera kemikaliehanteringen, bättre helhetskontroll, enkelt arbetssätt för framtagning av skyddsdatablad, ekonomibesparing samt att man involverar fler i företaget för ett bättre resultat

Varje kemikalieförråd har ett kemikalieskåp där kemikalierna förvaras. Vid varje kemikalieskåp finns skyddsdatabladen uppsatta. Dokumentation av aktuella skyddsdatablad har uppdaterats. Samtliga kemikalier har fått skyddsdatablad istället för säkerhetsdatablad vilket är en enorm pappersbesparing. Nya produkter läggs in i databasen av miljöombuden och en riskanalys görs som sedan granskas av inköpsansvarig.

Inom kontorsdelarna används inga stora mängder kemikalier.

Kylmedia

Inom kontorsdelarna finns inga anläggningar som inte redovisats under respektive arena.

Transporter, fordon och bränsleförbrukning

De transporter som finns med i miljöredovisningen är Got Events egna transporter. Företaget arbetar för att minska transportererna, men framförallt vid de externa transportererna anlitas certifierade åkerier så mycket som möjligt.

Ett led till hållbart samhälle är att Got Event uppmanar personalen att samåka, åka kollektivt eller ta cykeln. Got Event i deltar i "ställ bilen" samt cykelutmaningen som genomförs av Göteborgs stad.

Under 2012 har personalen som mål att genomgå EcoDriving kurs vilket är väldigt viktigt då personalen skall ha den kompetens som krävs inom miljöområdet. Got Event har också som miljömål att köpa in miljöbilar såsom gasbilar med dubbelfria vinterdäck.

Fordon

Här redovisas VD:s fordon.

Fordon	Reg./tillv. nr	År	Bränsle
Volvo V70	BLA 297	2007	Gas/bensin

Bränsle

Sammanställning över förbrukad mängd bränsle.

Årtal	Fordonsgas - Nm3	Bensin - Liter
Scandinavium 2009	-	298
Scandinavium 2010	-	235
Scandinavium 2011	1521	68

(Källa: Preem, Statoil, Norsk Hydro)

Vattenförbrukning

Got Event redovisar vattenförbrukningen för respektive anläggning och därför redovisas inte kontorsdelarna separat.

Kontorsmaterial

Enligt Got Events rutiner för inköp ska inköp ske från företag som har ramavtal med kommunen. Vi köper endast in miljömärkta kontorsmaskiner/datorutrustning. Vi har förinställt för dubbelsidig utskrift på skrivare och kopiator.

Pappersförbrukning

År	Papper (antal styck)
2008	566 250
2009	612 000
2010	510 000
2011	500 000

(Källa: administrationen)

Inköp av varor och tjänster

Vi följer vår inköbspolicy den anger att vi skall använda de företag som har ramavtal med kommunens upphandlingsbolag vilket skall vara till hjälp för miljövänliga inköp. Got Event AB skall följa lagen om offentlig upphandling, LOU, samt Göteborgs miljöpolicy, som tydligt påtalar att en stor miljömedvetenhet skall tillämpas vid upphandling. Inköpsrutinen kommer att omformas till nästa diplomering.

Miljöutbildning

Alla anställda har genomgått en grundläggande miljöutbildning i samband med den första diplomeringen, och en kompletterande utbildning hölls 2010. Det var sex grupper uppdelat på tre dagar, förmiddag/eftermiddag, där varje utbildning varade under en halvdag. Utbildningen innehöll bland annat företagets miljöpolicy, plan samt mål uppsatta för kommande år. Andra delar som man berörde var allmänna miljöhot, De nationella miljömålen, Agenda 21, Miljölagstiftning, Varför miljödiplomering?, Hälsa och miljöfarliga ämnen, Avfallshantering, Energianvändning, Transporter, Inköp samt Revision/uppföljning av miljöledningssystemet. Utbildningen uppfyller kraven som ställs för Miljödiplomering.

Miljösamordnare och samtliga miljöombud har gått en utbildning via ECO Online om lagstiftning vid kemikaliehantering. De miljöombud som finns på varje anläggning informerar sina kollegor om utvecklingen kring miljöarbetet.

Information till personalen om verksamhetens miljöarbete tas årligen upp på arbetsplatsträffarna och via intranätet om företagets miljöplan, miljömål, resepolicy, miljöpolicy samt inköpsrutin.

Åke Söderberg
Miljöansvarig

Thomas Torkelsson
VD